

សេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន

ការសិក្សាថ្មីមួយរបស់ខេមបូឌាបណ្តាញពីផលវិបាកនៃការកំរាមកំហែងលើសិទ្ធិឌីជីថល និង សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិតាមប្រព័ន្ធអនឡាញនៅកម្ពុជា

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី២៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣៖ ការសិក្សាថ្មីមួយរបស់ខេមបូឌាបណ្តាញឃើញថា អ្នកសារព័ត៌មាន និងពលរដ្ឋដែលសកម្មលើបណ្តាញអ៊ិនធឺណិត មានការព្រួយបារម្ភទាក់ទងនឹងស្ថានភាពសេរីភាពអ៊ិនធឺណិត សិទ្ធិឌីជីថល និងសុវត្ថិភាពលើប្រព័ន្ធអនឡាញនៅកម្ពុជា។ បន្ថែមលើនេះ បុគ្គលមួយចំនួនបានបង្ហាញពីភាពភ័យខ្លាចចំពោះ ការកំរាមកំហែងដែលអាចប៉ះពាល់ដល់សុវត្ថិភាពផ្ទាល់ខ្លួន ដែលកើតចេញពីអ៊ិនធឺណិតទៀតផង។

ការសិក្សាស៊ីជម្រៅស្តីពី “ផលប៉ះពាល់នៃការរឹតត្បិតសិទ្ធិឌីជីថលលើសេរីភាពសារព័ត៌មាន និងសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិតាមប្រព័ន្ធអ៊ិនធឺណិត” នេះពិនិត្យលើ ផលប៉ះពាល់នៃការរឹតត្បិតតាមអ៊ិនធឺណិតនៅកម្ពុជាមកលើអ្នកសារព័ត៌មាន និងពលរដ្ឋដែលសកម្មលើបណ្តាញអ៊ិនធឺណិត។ ការសិក្សានេះមានគោលបំណងបង្ហាញពីបញ្ហាប្រឈមរបស់អ្នកសារព័ត៌មាន និងប្រជាពលរដ្ឋ ដែលសកម្មនៅលើប្រព័ន្ធអនឡាញ ដោយសារតែការកំហិតលើសិទ្ធិឌីជីថល។

គោលបំណងចម្បងនៃការសិក្សានេះមានបីចំណុចសំខាន់ៗ៖ ទីមួយ វិភាគ-ឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាននៃការរឹតត្បិត មកលើសិទ្ធិឌីជីថល និងសេរីភាពសារព័ត៌មាន ជាពិសេសទាក់ទងនឹងសេរីភាពបញ្ចេញមតិសម្រាប់អ្នកសារព័ត៌មាន និងពលរដ្ឋសកម្មលើអ៊ិនធឺណិត។ ទីពីរ គឺដើម្បីស្វែងរក និងស្វែងយល់ពីទស្សនៈចម្រុះរបស់អ្នកសារព័ត៌មានឯករាជ្យ និងពលរដ្ឋសកម្មតាមអ៊ិនធឺណិតទាក់ទងនឹងផលប៉ះពាល់នៃការរឹតត្បិតសិទ្ធិឌីជីថល។ និងទីបី គឺដើម្បីផ្តល់ឱ្យភាគីពាក់ព័ន្ធនូវការយល់ដឹងឲ្យបានទូលំទូលាយអំពីបញ្ហាទាំងនេះ ជាមួយនិងអនុសាសន៍គោលនយោបាយដើម្បីលើកកម្ពស់ស្ថានភាពសិទ្ធិឌីជីថលរបស់កម្ពុជា។

ចំណុចសំខាន់ៗពីការសិក្សារួមមាន៖

១. អ៊ីនធឺណិតជាអាវុធមុខពីរ៖ ខណៈអ៊ីនធឺណិតបានក្លាយជាផ្នែកសំខាន់មួយនៃជីវិតរស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដែលជួយសម្រួលដល់ការធ្វើទំនាក់ទំនង ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន និងទស្សនៈចម្រុះផ្សេងៗគ្នា ក៏ប្រមូលជុំវិញកំណើននៃការប្រើប្រាស់អ៊ីនធឺណិត និងការឃ្នាំមើលពីសំណាក់រដ្ឋាភិបាល ក៏កំពុងមានការកើនឡើងដែរ។

២. ការយល់ឃើញថាខ្វះសេរីភាពអ៊ីនធឺណិត៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរក្នុងការស្រាវជ្រាវបានសម្តែងការព្រួយបារម្ភពីកង្វះ សេរីភាពអ៊ីនធឺណិត ដោយពួកគេយល់ថាមានការឃ្នាំមើលមកលើអ្នកសារព័ត៌មាន និងសកម្មជនព័ត៌មានកំណត់ រដ្ឋាភិបាល និងក្រុមហ៊ុនផ្តល់សេវាអ៊ីនធឺណិត (ISPs)។

៣. ការព្រួយបារម្ភអំពីឧបករណ៍ច្បាប់៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរភាគច្រើនបានសម្តែងក្តីព្រួយបារម្ភខ្លាចរដ្ឋាភិបាលប្រើប្រាស់ច្បាប់ជាឧបករណ៍ក្នុងការរឹតត្បិតសកម្មភាពលើបណ្តាញអ៊ីនធឺណិត ដោយបង្ហាញពីកង្វល់ជុំវិញផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដែលអាចកើតមាន មកលើសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ។

៤. ការរារាំងដល់ការច្នៃប្រឌិត៖ ខណៈមានការទទួលស្គាល់ពីសក្តានុពលអ៊ីនធឺណិតសម្រាប់ការស្វែងយល់ពីទស្សនៈផ្សេងៗគ្នា អ្នកឆ្លើយសំណួរបានគូសបញ្ជាក់ពីរបៀបដែលការកំហិតនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះបានរារាំងដល់ការច្នៃប្រឌិត និងរឹតបន្តឹងការទទួលបានព័ត៌មានសំខាន់ៗសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ និងអ្នកបង្កើតគោលនយោបាយ។

៥. ការគំរាមកំហែងផ្នែកសន្តិសុខ និងការរឹតត្បិតខ្លួនឯង៖ ការប្រមូលជុំវិញការគំរាមកំហែងមកលើសុវត្ថិភាព និងសន្តិសុខផ្ទាល់ខ្លួន ដែលកើតចេញពីសកម្មភាពលើប្រព័ន្ធអនឺឡាញ គឺជា

កង្វល់ដ៏ធំមួយ ដែលជះឥទ្ធិពលដល់កម្រិតជាសុកភាព និងអាចនាំទៅដល់ការរឹតត្បិតខ្លួន ឯង ជាពិសេសការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានរសើប្បាពាក់ព័ន្ធនឹងនយោបាយ។

៦. ការព្រួយបារម្ភអំពីសន្តិសុខឌីជីថល៖ អ្នកឆ្លើយសំណួរបានបង្ហាញការព្រួយបារម្ភពីការ ទាញយកទិន្នន័យផ្ទាល់ខ្លួនរបស់អ្នកប្រើប្រាស់អ៊ីនធឺណិត (big data mining) ការវាយប្រហារ ដោយប្រើមេរោគ Malware និងការឃ្នាំមើលពីសំណាក់រដ្ឋាភិបាល ដែលទាំងនេះរួមចំណែក ដល់ការបង្កបរិយាកាសមិនល្អ។

លោក ណុប វី នាយកប្រតិបត្តិ ខេមបូជា ថ្ងៃដំបូង៖ “ខ្ញុំគិតថារបាយការណ៍នេះមានសារៈសំខាន់ ណាស់សម្រាប់រដ្ឋាភិបាល និងភាគីពាក់ព័ន្ធក្នុងការស្វែងយល់ពីតម្រូវការ កង្វល់ជុំវិញសិទ្ធិឌីជី ថល និងសេរីភាពអ៊ីនធឺណិត ដែលគួរតែត្រូវបានដោះស្រាយតាមរយៈអនុសាសន៍ដែលបានផ្តល់ ជូននេះ”។

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមទាក់ទង៖

លោក ណុប វី នាយកប្រតិបត្តិខេមបូជា

លេខទូរសព្ទ៖ (+៨៥៥) ១២ ៥១៩ ២៦១ (Signal)

អ៊ីមែល៖ ed@camboja.net (ភាសាខ្មែរ និងអង់គ្លេស)

លោកអ្នកអាចទាញយករបាយការណ៍ពេញតាមរយៈការស្កេនQR Code ខាងក្រោមនេះ៖

